

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۶/۰۳/۲۷

داکتر نوراحمد خالدی

به سلسله افشای اغلاط مشهور تاریخی: نوروز باستانی ارتباطی به فارس و سرزمین ایران امروزی ندارد؟

چند روز قبل 21 مارچ و روز اول ماه حمل سال 1405 هجری شمسی یا "نوروز" سال نو بود. اگر به مطبوعات جهانی گوش دهید، به یونسکو، به اعلامیه های رسمی کشورهای غربی- همه این روز را به ایران و فارس نسبت میدهند و هیچکس بیاد نمی آورد که مکان اصلی این پدیده فرهنگی سرزمین ایران امروزی و فارس نبوده بلکه مهد اصلی آن بلخ و شمال افغانستان است. بنابر آن یکی از اغلاط مشهور تاریخی همچنان دنیای فرهنگ، علوم اجتماعی و بشری همچنان ادامه دارد.

کلمه نوروز، از نظر آوانویسی "nōgrōz" (معادل آنچه در تاجیکستان تلفظ میشود) بوده و برگرفته از زبان اوستایی است. مورخان، معادل اوستایی آن را navaka raocah حدس میزنند (Boyce, "NOWRUZ", *Iranica*). امروزه این کلمه بهطور عام به اعتدال بهاری و آغاز سال نو اطلاق می شود.

زبان اوستایی کدام است؟

زبانست که کتاب اوستا، کتاب مقدس آیین مزدیسنا (زرتشتی)، مجموعه ای از نوشتارهای کهن، به آن نوشته شده است. اوستا ریشه در آموزه های پیامبر زرتشت یا زردشت (*Zarathustra*) دارد. این مجموعه در طول قرن ها شکل گرفت و نهایتاً در دوران اشکانیان و ساسانیان تدوین نهایی شد *World History Encyclopedia +1*. زبان اوستایی یا بلخی همراه با زبانهای سغدی و تخاری ریشه های زبان دری خراسان زمین را می سازند که با مهری عربی توسط مهاجمین مسلمان در خراسان به زبان حاکم مبدل گردید به فارس سرایت کرد و فارسی امروزه ایران نیز از آن بوجود آمد.

سرودهای اوستا به چه کسی بر میگردد؟

این سرودها به زردشت پیامبر دین زردشتی بر میگردد. بخش اصلی و کهنترین بخش اوستا، گاهان (*Gāthās*)، سروده های خود زرتشت است. سایر بخش های اوستا شامل یشته ها، یسنا، وندیداد و ویسپرد توسط موبدان و پیروان زرتشت در سده های بعد تکمیل شد.

زردشت از کدام سرزمین بود؟

اوستا در آسیای مرکزی (محدوده ای که امروزه شامل افغانستان، تاجیکستان، ازبکستان) میشود شکل گرفت و توسعه یافت. سرودهای اوستا توسط پیروان آن در زمانه های هخامنشی و اشکانی به فارس و سایر مناطق غرب فلات فارس برده شد و جمع آوری و تدوین نهایی اوستای موجود، در زمان ساسانیان (قرن ۳ تا ۷ میلادی) صورت گرفت. در چه زمان:

ظهور آموزه ها: زمان ظهور زرتشت و سروده شدن گاهان به طور دقیق مشخص نیست، اما محققین آن را بین ۱۵۰۰ تا ۱۰۰۰ سال پیش از میلاد (قرن ها قبل از هخامنشیان) یا ۳۷۰۰ سال قبل از امروز می دانند. برخی دیگر زمان آن را ۶۶۰ تا ۵۸۳ قبل از میلاد نیز تخمین زده اند.

گشتاسب (ویشتاسپ): بر اساس روایات اوستایی و شاهنامه، مهمترین حاکم و پادشاهی که زرتشت را پذیرفت و از آیین او حمایت کرد، گشتاسب کیانی است. او در بلخ حکومت می کرد.

لهراسب: در شاهنامه، گشتاسب فرزند لهراسب است و زرتشت در زمان پادشاهی لهراسب به دنیا آمده یا ظهور کرده است.

ارجاسب: دشمن گشتاسب که با دین زرتشت مخالفت می کرد و جنگ های بزرگی (جنگ های دینه) میان آنها رخ داد. نکات کلیدی:

زادگاه و فعالیت: زرتشت از بلخ (در افغانستان امروزی) برخاست، که به عنوان مادر شهرها نیز شناخته می شود. زرتشت در زمانی پیش از هخامنشیان (حدود هزاره اول یا دوم پیش از میلاد) و در دوران حکومت کیانیان (به خصوص گشتاسب در بلخ) ظهور کرد.

اوستا برای هزاران سال به صورت شفاهی از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌شد و پیش از ساسانیان، تنها بخش‌هایی از آن نوشته شده بود.

نتیجه‌گیری:

نوروز و سایر اعیاد مربوط به زمان پادشاهی کیانیان بلخ و نتیجتاً زردشتیان مربوط می‌شود. بدین حساب اینها جشنهای مردم آسیای مرکزی (افغانستان، ازبکستان و تاجیکستان) بوده اند که حد اقل از 3700 سال قبل در زمان کیانیان بلخ در این سرزمینها رواج داشتند. این سرزمینها توسط مورخین و جغرافیه دانهای یونانی بنام "آریانا" نامیده میشده و به همین نام در اولین نقشه های دنیا توسط یونانیها (ارستوتین/استرابو) نشان داده شده اند.

ایران باستان کجا بود؟

اگر ما بخواهیم "ایران باستان" ناسیونالیستان ایرانی را در زمان کیانیان بلخ معرفی کنیم به زمان آشوریها (4000 سال قبل) و متعاقب آنها مادها به حدود ۲۷۰۰ سال پیش باید اشاره کنیم که همزمان با کیانیان بلخ در ایران امروزی حکومت می کردند. مادها از حدود ۷۰۰ تا ۵۵۰ پیش از میلاد بر بخش های گسترده ای از ایران فرمان می راندند. نقشه ایران باستان در عهد ماد یکی از نخستین پهنه های بزرگ سیاسی جهان باستان را نشان می دهد. قلمرو مادها بخش قابل توجهی از ایران امروزی، آذربایجان و نواحی شمالی عراق را در بر می گرفت.

بدین ترتیب آنچه ناسیونالیستان ایرانی بنام "ایران باستان" معرفی میکنند ربطی به سرزمینهای آریانای باستان که شامل باکتریا، سغدیان، و خراسان نیز میگردد ندارد. اصلاً نام "ایران" بالای سرزمینیکه در جهان غرب بنام "پرشیا" معروف بود یک نام عاریتی است که سبب عالمی از جعلکاری و اشتباهات تاریخی، زبانی و مردم شناسی در جهان علوم بشری متداول امروزی گردیده است. از جمله دین زردشتی که هیچ ارتباط تاریخی از نظر ظهور خود با سرزمین فارس ندارد به غلط در دنیا به عنوان دین "پارسی" معروف شده است با آنکه بعد از رواج دین زردشتی توسط اشکانیان به فارس به دین رسمی مردم فارس مبدل شد که تا ختم دوران ساسانیان دین رسمی پارسیان بود.

گفته می‌شود اوستا در زمان هخامنشیان یا اشکانیان جمع‌آوری شده بود، اما تدوین نهایی و نگارش آن با خط مخصوص اوستایی در زمان ساسانیان (حدود قرن چهارم میلادی) انجام شد. Encyclopædia Iranica +6. و به کتاب مقدس اشکانیان و ساسانیان و در نتیجه مردم پارس مبدل گردید.

نقشه آتی نشان میدهد که اکثریت قاطع شهرهای اوستایی یا شهرهای اهورایی در افغانستان امروزی واقع شده اند، بنابر آن آریانا و بچ مربوط سرزمین افغانستان است نه ایران امروزی. نقشه شهرهای اوستایی:

آرشیف: مطالب نشر شده نور احمد خالدی